

У зв'язку з вищевикладеним можна запропонувати кілька напрямків щодо модернізації публічного управління у сфері соціальної роботи в Україні, зокрема: узгодження, координація та інтеграція дій між різними суб'єктами соціальної роботи; розробка та впровадження дієвих механізмів партнерства та взаємодії між суб'єктами; надання ширших повноважень регіональним та місцевим суб'єктам; співпраця органів державної влади з громадськими організаціями; розширення комплексу пропонованих соціальних послуг населенню, що сприятиме найповнішому задоволенню соціальних потреб та інтеграції всіх груп населення у повноцінне суспільне життя; забезпечення прозорої роботи державних органів щодо розподілу бюджету на соціальні потреби, а також використання альтернативних джерел фінансування; проведення аудиту та постійної оцінки якості надання соціальних послуг клієнтам, з метою підвищення ефективності соціального менеджменту в бюджетних установах; формування конкурентного середовища серед соціальних установ для підвищення якості їхньої роботи; підвищення професійного рівня соціальних працівників; доопрацювання нормативно-правової бази. Вказані напрямки є одними із першочергових і вони можуть бути розширені.

Список використаних джерел

1. Гильдингерш М. Г. Управление в социальной работе: сущность и особенности / М. Г. Гильдингерш, В. С. Тестова. // *ЭКОНОМИКА НОВОГО МИРА: науч. журн.* – 2019. – С. 27–49.
2. Коловська І. І. Удосконалення публічного управління у сфері соціальної роботи на регіональному рівні [Електронний ресурс] / І. І. Коловська, О. С. Нема // *Державне управління та місцеве самоврядування, вип. 4(39)*. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: [http://www.dridu.dp.ua/vidavnictvo/2018/2018_04\(39\)/18.pdf](http://www.dridu.dp.ua/vidavnictvo/2018/2018_04(39)/18.pdf).
3. Козлов А. А. Социальная работа: Введение в профессиональную деятельность: учеб. пособие / А. А. Козлов. – Москва: КНОРУС, 2005 – 368 с.
4. Романова Н. Ф. Формування ринку соціальних послуг на сучасному етапі в Україні / Н. Ф. Романова // *Innovative processes in education : collective monograph.* – *AMEET 5. Sp. z o.o., Lodz, Poland, 2017.* – P. 187 – 188.
5. Шипунова Т. В. Эволюция и проблемы менеджмента социальной работы // *Управленческое консультирование. 2009. № 2.* С. 153–170.

Барбарич Ю. М., здобувачка вищої освіти 1 курсу, група ОА -212

Науковий керівник – **Колєватов О. О.,** к.і.н., доцент

Національний університет «Чернігівська політехніка» (м. Чернігів, Україна)

ЧОРНОБИЛЬСЬКА КАТАСТРОФА – КАТАСТРОФА ВСЬОГО СВІТУ

26 квітня 1986 року... Була весна – квітуча, напоєна запахами землі і нового життя. Ніхто не здогадувався, що ця весна назавжди чорними літерами буде вписана в історію нашого народу і людства, що про невелике місто Чорнобиль дізнається весь світ!

Перша згадка про Чорнобиль датується 1193 роком, коли, за Іпатієвським літописом, князь Вишгородський Ростислав, син Великого князя Київського Рюрика, рушив походом з Чорнобиля в Тарциськ. Важко сказати, чому саме Чорнобилем було назване місто. Історики думають, що це від слова «чорнобильник», як в давнину називали полин. І так само, як той гіркий полин, доля краю не була легкою.

Чорнобильська атомна електростанція була збудована у 1970-1971 рр. Будівництво велось чергами. 28 вересня 1977 року включений в електричну мережу 1-й турбогенератор. Чорнобильська АЕС дала країні першу електричну енергію. 21 грудня 1978 року здійснений пуск 2-го енергоблоку, 3 грудня 1981 року пуск 3-го блоку, 31 грудня 1983 року дав першу електроенергію 4-й енергоблок. 21 серпня 1984 року Чорнобильська АЕС виробила 100 мільярдів кіловат-годин електроенергії [1].

Наймасштабніша техногенна катастрофа в історії взагалі не висвітлювалася радянськими чи українськими ЗМІ впродовж перших двох днів. В спецповідомленні КДБ, одному з перших чекістських документів про аварію на Чорнобилі, й слова немає про необхідність інформування населення. Утім, в ті дні, коли вирішальною для життя могла стати кожна секунда, вбивала не паніка, а радіація. І в цей час приховування правди –

ніщо інше як злочин. У спецповідомленнях КДБ, які доступні тепер, поширення будь-якої інформації про Чорнобиль трактується як «наклеп на радянську систему» або ж «поширення панічних чуток». Повідомлення про аварію на ЧАЕС у радянських ЗМІ вперше з'явилося майже за три доби – ввечері 28 квітня у програмі «Час» [2].

Чорнобильська катастрофа стала одним із каталізаторів розпаду СРСР. Аварія стала тією останньою краплею, яка переповнила чашу людського терпіння. Приховування владою правди про факт катастрофи та її наслідки, брак інформації про заходи безпеки і недостатня допомога потерпілим похитнули віру в цінності комуністичної ідеї навіть у найбільш лояльних її прихильників. Крім того, спроби Москви приховати правду про катастрофу та її наслідки посилили опозиційний національно-демократичний рух в Україні, до його учасників долучилися екологи – активісти боротьби проти забруднення навколишнього середовища.

У багатьох регіонах України люди почали виходити на акції протесту проти будівництва нових і експлуатації старих атомних електростанцій, відповідні публікації в пресі. Перші громадські організації формувалися саме навколо теми аварії на Чорнобильській АЕС. Незабаром такі дві організації як «Зелений світ» та Союз «Чорнобиль» перетворилися в політичну силу. Українська екологічна асоціація «Зелений світ» була створена в 1988 році. Штаб-квартира асоціації знаходилась у Києві. Одним із засновників та першим головою якої був відомий письменник, лікар, громадський діяч та дипломат Юрій Щербак, який у ті часи написав і опублікував документальну повість «Чорнобиль» [2]. Регіонами України прокотилися акції протесту проти будівництва нових і експлуатації старих атомних електростанцій. Участь у них взяли тисячі людей. А вже невдовзі імперія, побудована на брехні, впала.

Після аварії на четвертому енергоблоці робота електростанції була припинена з причини небезпечних радіаційних обставин. Проте вже в жовтні 1986 року, після масштабних робіт з дезактивації території і споруди «саркофага», перший та другий енергоблоки були знов уведені в дію, у грудні 1987 року відновлено роботу третього.

1991 року на другому енергоблоці спалахнула пожежа, і в жовтні цього ж року реактор повністю виведений з експлуатації. У грудні 1995 року підписано меморандум про взаєморозуміння між Урядом України і урядами країн «великої сімки» і Комісією Європейського Союзу, згідно з яким почалася розробка програми повного закриття станції до 2000 року. 15 грудня 2000 року назавжди зупинений реактор останнього, третього, енергоблока [3].

Масштаби цієї події набули характеру велетенської екологічної катастрофи, що зачепила життя десятків мільйонів людей в Україні та в сусідніх країнах. Радіаційний циклон, підхоплений потужними вітряними потоками, що утворилися саме в цей час у чорнобильському районі, смертельним вихором пронісся над Україною, Білорусією, Росією, Литвою, Латвією, Польщею, Швецією, Норвегією, а потім погнав атомну бурю в Німеччину, Нідерланди та Бельгію [4].

Наслідки катастрофи є вражаючими. Радіоактивне забруднення, погіршення здоров'я населення, створення 30-кілометрової «зони відчуження» – територія, яка найбільше постраждала від радіації. Чорнобильська катастрофа призвела до опромінення приблизно 4 млн. населення України. Середня ефективна доза зовнішнього опромінення на ЧАЕС 1986-1987 рр. складає 163,7 мЗв. Погіршення здоров'я майже за всіма класами хвороб. Тенденція до зростання лейкемії, інвалідизації, психічних розладів. Гіпотеза щодо безпорогового розвитку катаракти та інших очних хвороб. Суїциди, що драматично збільшилися (більше, ніж у 20 разів у порівнянні із загальною популяцією).

Зростання захворюваності на рак щитовидної залози, у тих, хто був опромінений у дитячому віці (0-14 років). Отримано чітку тенденцію затримки фізичного розвитку дітей із радіоактивно забруднених територій. У Білорусі також знайдено зменшення розмірів голови у дітей із забруднених територій. Погіршення соматичного та психічного здоров'я, зокрема патологія щитовидної залози, порушення регуляції з боку імунної, ендокринної та

нервової систем. Є повідомлення щодо зростання у 1987 р. синдрому Дауна. Внутрішньоутробно опромінені діти (народжені між 26 квітня 1986 р. та 26 лютого 1987 р.) мали нижчий загальний IQ через нижчий вербальний IQ і, відповідно, мали підвищену частоту дисгармонічного інтелекту. Найбільш високий рівень захворювань у евакуйованих із Прип'яті, особливо у жінок. Зниження народжуваності, збільшення ускладнень вагітності [5].

На жаль, відстань між Чернігівщиною та містом Прип'ять становить приблизно 80 км, і це зовсім мало. Звісно, під час аварії рівень радіації в області підвищився, проте це не були катастрофічно великі цифри. За інформацією з ОДА, серед понад 500 тисяч людей, які долучалися до ліквідації Чорнобильської катастрофи та будівництва саркофагу, було 15 тис. жителів Чернігівщини, яких сьогодні пам'ятають поіменно. Це – пожежники й лікарі, військові та правоохоронці, працівники атомної станції, будівельники, вчені. У зону радіаційного забруднення потрапили 244 населені пункти області, в яких мешкало понад 650 тис. осіб. Зараз у Чернігівській області проживають близько 67 тис. громадян, постраждалих від аварії на Чорнобильській АЕС. З них 8,4 тис. - ліквідатори. Державною програмою соціального захисту чорнобильців передбачено виділення 45,5 млн грн. На сьогоднішній день Радіаційний фон на території Чернігівської області у межах норми: зареєстровано 10-12 мкР/год (безпечний рівень – до 30 мкР/год) [6].

Сосновий ліс, що прилягає до електростанції, отримав таку високу дозу радіації, що дерева миттєво померли і порижіли. Із тварин не вижив майже ніхто. Рівень радіації навколо Чорнобильської АЕС зараз значно нижчий, ніж одразу після аварії – втім, для людини там все одно надто небезпечно. Найближче до місця катастрофи місто Прип'ять оголошене непридатним для життя на найближчі 24 тисячі років [7].

Українська нація із гордістю та шаною згадують героїчний вчинок ліквідаторів аварії на ЧАЕС, наших співвітчизників які першими вступили в нерівний поєдинок із цією жорстокою зброєю, яка здатна буквально випалити усе живе. Необізнаність та непоінформованість ліквідаторів про катастрофічні наслідки радіаційного випромінювання для людського здоров'я стали фатальними для багатьох з них. Але це не зупинило наших співвітчизників першими прийняти на себе цей страшний вогонь небезпеки – ціною власного життя.

Ми щиро вдячні за подвиг, і вічна пам'ять героям, що віддали своє життя у боротьбі з цією катастрофою!

Список використаних джерел

1. <https://ru.osvita.ua/vnz/reports/ecology/21340/>
2. <https://uacrisis.org/uk/35-rokiv-chaes>
3. https://uk.wikipedia.org/wiki/Чорнобильська_катастрофа#Причини_аварії_на_АЕС
4. <https://svyat.kyivcity.gov.ua/news/22828.html>
5. <http://www.chornobyl.net/ru/каковы-последствия-чернобыльской-ав/>
6. <https://www.ukrinform.ua/rubric-regions/3012467-na-cernigivsinipamat-likvidatoriv-cornobilskoi-katastrofi-vsenuvali-bez-mitingiv.html>
7. <https://www.bbc.com/russian/features-48478178>

Блажевська А. В., здобувачка вищої освіти 4 курс, група АН 4-3
Науковий керівник – **Воронянський О. В.**, к. і. н., професор
Державний біотехнологічний університет (м. Харків, Україна)

ДЕГУМАНІЗАЦІЯ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ РФ ЯК НАСЛІДОК ДЕФОРМАЦІЙ СИСТЕМИ РОЗПОДІЛУ В РОСІЙСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Постійне прагнення російських адміністративно-олігархічних еліт до загарбання територій України видається абсолютно неадекватним і нераціональним, оскільки щільність населення самої Російської федерації є на порядок нижчою за європейські стандарти, а кількість її населення скорочується досить помітними темпами. Пояснювати цей соціально-політичний парадокс людоджерською природою російської державності